

[Formanden.]

storkøbenhavnse S-banenet på finanslovforslaget i år er skåret så stærkt ned i sammenligning med ønskerne på finanslovforslaget i fjor?"

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid efter spørgetiden i morgen.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Forsvarsministeren (*Poul Hansen*): Hermed tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om forsvarets personel.

Kort efter nedsættelsen af det politiske forsvarsudvalg i 1955 blev der over for udvalget tilkendegivet ønsker om mindre revisioner i den nugældende lov om forsvarets personel fra 1951. Udvalget udskød imidlertid behandlingen af personespørgsmål, idet man ønskede at have det organisatoriske grundlag fastlagt, før man gik videre med personelproblemerne.

Med vedtagelsen af loven om forsvarets organisation i marts 1960 afsluttedes de organisationsmæssige forhandlinger, og ved forsvarsforliget, som gik forud for organisationsloven, blev der truffet aftale om, at såvel hjemmeværnsloven som forsvarets personellov skulle til revision i den nærmeste fremtid.

Der blev derfor også arbejdet henimod en fremsættelse af såvel en ny hjemmeværnslov som en ny personellov i forrige folketingsamling, men kun hjemmeværnsloven kom til behandling.

I min fremsættelse af hjemmeværnslovforslaget redegjorde jeg for grundene til, at personellovrevisionen måtte udskydes.

Ved den lange række forhandlinger med forsvarets personelorganisationer, som fandt sted i januar sidste år, blev der således fra en række af organisationerne fremført stærke ønsker om, at et forslag til personellov for forsvarret ikke blev fremsat, før der var foretaget en undersøgelse og klarlægelse af fordelingen af arbejdsområderne mellem de forskellige personelkategorier i forsvarret og en opgørelse over personelbehovet.

En sådan opgørelse og undersøgelse måtte nødvendigvis tage nogen tid, bl. a. også fordi den måtte afvente de administrative bestemmelser om forsvarrets organisation, som

skulle fastsættes i tilknytning til organisationsloven.

Behovsopgørelserne og undersøgelserne af arbejdsområdefordelingen er nu udarbejdet, og i oktober sidste år blev personelorganisationerne orienteret om det foreliggende materiale.

Organisationerne har dernæst haft lejlighed til at drøfte materialet med værnene, og siden er disse drøftelser videreført i ministeriet.

De udarbejdede behovsundersøgelser har ikke alle kunnet betragtes som endelige, og da det er erkendt, at disse opgørelser ikke har direkte indvirkning på personellovens udformning, men først og fremmest må danne grundlag for de videre overvejelser vedrørende personeltilgang og normeringer — opgørelserne udviser således stadig en del mangler i befalingsmandsrammerne — er der i første række blevet lagt vægt på at klarlægge fordelingen af arbejdsområderne mellem de forskellige personelkategorier og herunder at få belyst, om der skulle være grundlag for mere gennemgribende ændringer i forsvarets personelsystem.

Disse undersøgelser er nået så vidt, at de administrative bestemmelser, hvorefter arbejdsområderne er fordelt mellem de militære personelkategorier, nu må betragtes som liggende fast. I grænsedragningen mellem det civile personels og det militære personels arbejdsområder kan der derimod muligvis komme visse justeringer.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, har man fundet det af væsentlig betydning, at der til arbejdsområdebestemmelserne også knyttes regler for, hvorledes befalingsmænd skal rykke op for at overtage kommandoen ved en foresats forfald. Generelt vil reglerne blive udformet efter det princip, at oprykning foregår i aldersorden, men inden for de tjenesteområder, som de forskellige personelkategorier bestrider ifølge arbejdsområdefordelingen.

I de udtalelser, som forsvarschefen har fremsat om lovudkastet, har forsvarschefen bl. a. henstillet, at sådanne regler blev lovbestemt. Da reglerne i det væsentlige må betragtes som særbestemmelser, der må ses i relation til de ved kgl. anordning fastsatte bestemmelser om den militære rækkefølge og de administrative bestemmelser om arbejdsområdefordelingen, har man ment det

[Forsvarsministeren.]

rigtigst kun at omtale disse regler i lovforslagets bemærkninger.

Arbejdsområdeundersøgelserne har i øvrigt efter min opfattelse ikke bragt forhold frem, som vil kunne motivere gennemgribende ændringer i forsvarets personelsystem.

Lovforslaget er udformet på basis af den nugældende personellov og må i første række betragtes som en ajourføring af den gældende lov, bl. a. nødvendiggjort af organisationsloven af 1960.

Man har herved kunnet udelade en række myndighedsbenævnelser og andre bestemmelser, om hvilke der ifølge organisationsloven kan bestemmes administrativt.

Lovforslaget er — på samme måde, som det var tilfældet med hjemmeværnsloven — tillige søgt forenklet ved at udelade bestemmelser, der enten ikke bør betragtes som lovgivningsanliggende, eller som allerede er lovfæstet andetsteds.

Lovforslaget er opbygget i ét afsnit, der fastlægger de forskellige personelkategorier i forsaret, ét, der vedrører personellens uddannelse, ét afsnit om særlige afskedigelsesbestemmelser og endelig en række afsluttende bestemmelser og overgangsbestemmelser.

I afsnittet om de forskellige personelkategorier skal jeg specielt pege på forslaget om, at graderne overfenrik og fenrik i modsætning til tidligere bliver specialofficersgrader. Endvidere er det foreslået at tilkendegive en klar opdeling af befalingsmandspersonellet i officerer, specialofficerer og øvrige befalingsmænd. Denne opdeling går igennem hele lovgivningen, den tilknyttede kgl. anordning og eksempelvis også i den fordeling af personellens arbejdsområder, som jeg tidligere har omtalt.

Dette hovedprincip er imidlertid ikke nyt, men blot tydeliggjort i forhold til den gældende lovgivning.

Forud for vedtagelsen af personelloven i 1951 blev spørgsmålet om forsvarets personelopdeling og herunder muligheden for indførelse af en enhedsbefalingsmandsordning overvejet. Man opgav tanken om en sådan ordning og foreslog i stedet, at de faste linjebefalingsmænd inden for værn og korps skulle opdeles i to hovedkategorier under hensyn til deres uddannelse og an-

vendelse. Den ene gruppe skulle især beklæde stillinger, hvor føringsmæssige eller videnskabeligt prægede kvalifikationer er påkrævet, medens den anden gruppe skulle anvendes i stillinger med et tjenesteområde, der omfatter et snævrere afgrænset speciale. Og dette dækker netop den grundopdeling af de faste befalingsmænd, der nu er ført videre.

Den personelgruppe, som forudsættes at varetage tjenesteområder med et snævrere afgrænset speciale — den såkaldte specialgruppe — kom efter den nugældende lovgivning til at omfatte dels officerer af specialgruppen, dels overfenrikker og fenrikker, som ikke henregnedes til specialofficererne. Ved nærværende forslag ændres dette forhold, og der opnås ensartethed i status for alt personel i specialgruppen og herved en større samling af gruppens personel.

Jeg vil gerne understrege — således som det også allerede er kommet til udtryk i fordelingen af arbejdsområderne mellem de forskellige personelkategorier — at ændringen af status for overfenrikker og fenrikker ikke vil medføre nogen ændring i det pågældende personels arbejdsområder, idet specialgruppen som helhed fortsat vil bestride de samme arbejdsområder, som hidtil har været varetaget af dette personel og tilsvarende personelgrupper under tidligere forsvarslove.

Der har været ført en lang række forhandlinger med forsvarets personelorganisationer og værnene om specielt denne lovændring for specialgruppens yngste personel, uden at det dog er lykkedes helt at nå til enighed herom.

Under de indledende forhandlinger var det foreslået, at fenrikpersonellet både skulle ændre status og gradsbenævnelse fra fenrik og overfenrik til løjtnant af specialgruppen. Hæren, søværnet og officersorganisationerne kunne ikke acceptere en sådan ændring. Det nu foreliggende forslag begrænser sig til den omtalte statusændring, som under de foreliggende omstændigheder er fundet acceptabel af hærkommandoen og flyverkommandoen, selv om hærkommandoen principielt havde foretrukket en bevarelse af den hidtidige status. Søværnskommandoen er derimod stadig modstander heraf, ligesom forsvarschefen har frarådet ændringen. Af de forhandlingsberettigede

[Forsvarsministeren.]

personelorganisationer har hærens og søværnets officersorganisationer ikke ment at kunne tilslutte sig statusændringen for fenrikpersonellet. Organisationen for flyvevåbenets officerer har under de foreliggende omstændigheder ikke fundet anledning til at gøre indsigelse, idet den oprindelige, principielle indstilling dog er fastholdt. Specialgruppens organisationer har accepteret forslaget under de givne forhold. Jeg havde på et vist tidspunkt under forhandlingerne begrundet håb om, at også hærens officersorganisation kunne tilslutte sig ændringen, men efter sagens behandling i organisationens repræsentantskab har organisationen fastholdt sit oprindelige principielle standpunkt.

Om specialofficersgruppens distinktionering vil jeg gerne nævne, at den er tænkt i princippet at skulle svare til officersgruppens distinktionering, suppleret med en særlig gruppeafmærkning. I søværnet har man ment det praktisk — især af hensyn til tjenesten om bord i skibene — at den særlige gruppeafmærkning for fenrikkers og overfenrikkers vedkommende kommer til at bestå af de pågældendes nuværende tjenestegrensmærke anbragt over rundgående snore, der til gengæld ikke forsynes med „øje“, som det er tilfældet for øvrige officersdistinktioner. Det er i øvrigt tanken i almindelighed at tage distinktioneringen af værnenes personel op til overvejelse, bl. a. foranlediget af en indstilling fra forsvarschefen herom.

Jeg vil dernæst gerne pege på, at man af hensyn til det stadig stigende samarbejde med øvrige NATO-lande har foreslået at ændre gradsbetegnelserne kaptajn og kaptajnløjtnant i hæren og flyvevåbenet til henholdsvis major og kaptajn, uden at dette i øvrigt vil få lønningsmæssige, arbejdsmæssige eller placeringsmæssige konsekvenser for dette personel, heller ikke i relation til søværnets tilsvarende personel.

Befalingsmandskategorien øvrige befalingsmænd er foreslået udvidet med to nye grader, seniorsergent af 1. og 2. grad. Til disse grader vil oversergenter kunne fremmes, samtidig med at der gives dem en varig tilknytning til forsvaret. Det er dog en forudsætning for en sådan forfremmelse og ansættelse, at de pågældende overser-

genter bl. a. besidder en teknisk eller anden speciel uddannelse.

Det har været overvejet, om der eventuelt skulle være behov for at indføre en ny personelkategori i forsvaret benævnt civilmilitært personel. Herved skulle forstås civiltansat personel, som på grund af særlige tjenestevilkår burde have tillagt militær status og eventuelt kommandomæssige beføjelser. Overvejelserne har imidlertid haft som resultat, at der ikke er skønnet at være et behov for en sådan ordning, og værnene har da heller ikke haft noget ønske om en sådan nydannelse.

Til uddannelsesbestemmelserne vil jeg gerne bemærke, at det er tanken at øge den uddannelse, som skal meddeles sergentpersonellet, forinden det kan avancere til oversergenter, enten ved et regulært kursus eller i forbindelse med praktisk tjeneste.

Blandt afskedigelsesbestemmelserne vil jeg henlede opmærksomheden på forslaget om, at befalingsmænd antaget på kontrakt til fuld vedvarende tjeneste først kan afskediges på grund af alder, når adgang til pension opnås.

Behovsundersøgelserne, som jeg tidligere har omtalt, har vist, at det stadig vil være nødvendigt at supplere linjebefalingsmændene med reservebefalingsmænd til frivillig tjeneste. Ganske vist koncentrerer dette behov sig først og fremmest om de yngre befalingsmandsgrader, og det vil i vidt omfang kunne inddækkes ved reservebefalingsmænd antaget til kort- og langtidstjeneste, som efter et kortere åremål afgår fra tjenesten med en særlig bonus til erstatning for pension. Jeg mener det dog nødvendigt at bevare muligheden for fortsat at kunne antage personel til fuld vedvarende tjeneste, selv om jeg deler den opfattelse, at vi helst ikke bør have yderligere tilgang til denne gruppe. Specielt af hensyn til det allerede antagne personel har jeg fundet det rimeligt at sikre denne gruppe den tryghed, som gruppen må have krav på, gennem bestemmelsen om, at afsked først sker, når pension efter lønningsloven kan opnås.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til velvillig og hurtig behandling.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Jeg skal herved have den ære for det høje ting